

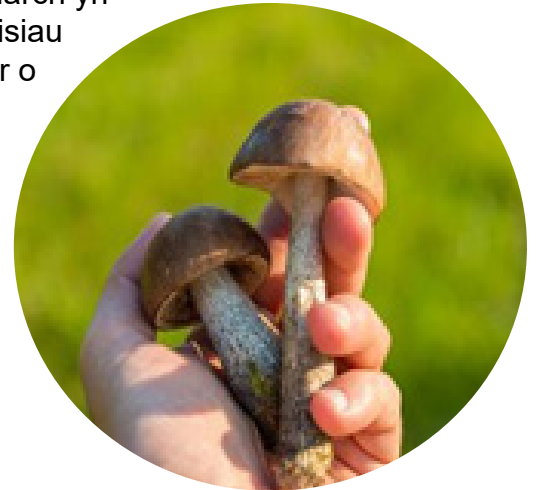
Deall y pum llwybr datblygu ac addysgeg

Astudiaeth achos: Myfyrio ar archwilio – Madarch

Wrth fynd am dro yn yr awyr agored, sylwodd plentyn A ar fadarch yn tyfu. Roedd y plentyn yn chwilfrydig ynghylch y madarch ac eisiau eu codi, ond cafodd ei annog i beidio. Arweiniodd hyn at lawer o gwestiynau a dynnodd sylw mwy o blant.

Yn dilyn hyn, cafwyd sgwrs hir am fadarch, gan nodi bod rhai yn ddiogel a rhai yn beryglus. Aeth y plentyn adref y noson honno a dychwelyd i'r feithrinfa yn y bore gan ddweud wrth bawb mai ffwng oedd madarch, yn ôl ei fam.*

* Cofiwch mai dim ond dan oruchwyliaeth arbenigwr ffyngau y dylid trin ffyngau.

Ystyried

- Sut allech chi adeiladu ar y diddordeb arbennig hwn?

Nodwch eich syniadau cyn i chi symud ymlaen.

Myfyrio ar yr astudiaeth achos

- Daeth yr ymarferydd o hyd i lawer o wahanol fadarch bwydwy a daeth â nhw i'r lleoliad i'r plant eu harchwilio. Cawsan nhw eu hannog i ymchwilio iddyn nhw, gan ddefnyddio eu holl synhwyrddau ac eithrio blas (am y tro) a rhoddwyd chwyddwydrau ac adnoddau eraill iddyn nhw i'w helpu i wneud hyn.
- Gosodwyd gwahanol lyfrau ar fadarch a ffyngau o'r llyfrgell leol wrth y madarch ar y bwrdd archwilio. Gosodwyd lluniau o wahanol fadarch lliwgar ac anarferol yn yr ardal greadigol a darparwyd paent a chreionau o liwiau perthnasol, ynghyd ag adnoddau creadigol diddorol yn ychwanegol.
- Anogwyd y plant i ymateb i'w harchwiliadau mewn llawer o ffyrdd, trwy archwilio synhwyrddau, trafodaeth, gwneud marciau a chwarae rôl. Os nad oedd gan blant ddiddordeb mewn ymateb i'r madarch neu eu harchwilio, roedd adnoddau eraill ar gael hefyd.
- Aeth y plant ar fwy o deithiau cerdded i ddarganfod a thynnu lluniau o wahanol fathau o fadarch a ffyngau gan ddefnyddio tabled ddigidol. Aethpwyd â chwyddwydrau ar y teithiau hyn hefyd ac anogwyd y plant i edrych yn ofalus, ond i beidio â chyffwrdd er mwyn dangos parch at yr amgylchedd.
- Gan ddefnyddio'r rhyngwrdd, anogwyd y plant i ddod o hyd i luniau o fadarch a ffyngau gwahanol (ar safleoedd sy'n addas i blant).
- Argraffwyd y ffotograffau a dynnwyd gan y plant ar eu teithiau cerdded a'r delweddau y daethan nhw o hyd iddyn nhw ar y rhyngwrdd, a'u gwneud yn gardiau. Gwnaed dau o bob llun. Roedd pob cerdyn wedi'i farcio â symbol, a ddewiswyd gan y plant, i gynrychioli madarch niweidiol a diogel.

Deall y pum llwybr datblygu ac addysgeg

- Anogwyd y plant i ddefnyddio'r cardiau hyn mewn unrhyw ffordd y dymunen nhw ond fe wnaeth oedolyn eu haddysgu nhw sut i chwarae gemau megis parau a snap.
- Gwnaed cawl ac omled madarch, ac anogwyd y plant i wneud cardiau ryseitiau a thynnu lluniau arnyn nhw.
- Gyda chymorth oedolyn, sefydlodd y plant gaffi lle'r oedd madarch yn cael eu gweini'n rheolaidd. Daeth cawl madarch yn bryd poblogaidd yn y gegin gartref a'r gegin fwd y tu allan.
- Gwnaed ymgais i dyfu madarch. Nid oedd hyn yn llwyddiannus iawn ond arweiniodd at lawer mwy o gwestiynau a thrafodaeth.
- Ceisiodd yr ymarferydd ehangu'r archwiliad i gynnwys gwahanol fathau o ffyngau (gan gynnwys llwydni) ond roedd gan y plant ddiddordebau arbennig newydd erbyn hyn, felly rhoddwyd y gorau i'r syniad hwn er mwyn dilyn eu diddordebau newydd yn lle hynny.